

Девическото образование въ В.-Търново преди Освобождението.

О „Въ началото на 1822 година, пише г-нъ Т. Николовъ, абаджийскиятъ еснафъ въ Търново е поканилъ отецъ Зотикъ да окрие училище. Той открилъ училище въ Ламбриновата кжща и училъ децата на еснафитѣ на славянско четене, писане и черковно пѣне.

Търновскиятъ митрополитъ Иларионъ Критски преследвалъ отца Зотика, за дето преподавалъ на български езикъ, и училището било затворено“¹⁾.

Г-нъ Илия П. Джамджиевъ, Велчовъ внукъ, като пише за участието на дѣдо си въ Велчовата завѣра, казва: „Въ 1822 год. дѣдо Велчо наема съседната кжща и открива въ нея първото българско училище за своитѣ, роднинскитѣ и близкитѣ по съседство деца“²⁾.

А Велчовата внучка Тодора Ан. Дунева, родена Джамджиева, пише, че дѣдо Велчо въ скоро време подготвилъ две отъ своитѣ роднини за учителки, които учили децата на българско четмо и писмо.

Като приемаме годината 1822 за начална година на училищното дѣло въ Търново, ще приемемъ и за начална година на девическото образование въ града ни сжщата година — 1822.

Щомъ първитѣ открити училища сж били частни училища за „децата на еснафитѣ“, или за „своитѣ, роднинскитѣ и близкитѣ по съседство деца“, ще приемемъ, че въ тѣзи наши първи открити училища въ града ни наредъ съ момчето е сѣдало да се учи и момичето. Че това е било така, говори факта, че дѣдо Велчо „въ скоро време“ подготвилъ две отъ своитѣ роднини за учителки.

Чрезъ тѣхъ той е пожелалъ да засили притока на момичетата въ тогавашното открито отъ него училище и да подчертае още по силно необходимостта отъ образование и за девицитѣ.

Че, наистина, тогавашнитѣ наши дѣди и прадѣди въ Търново не сж били много далечъ отъ мисълта, че и на момичетата трѣбва учение, говори още и факта, че, когато дѣдо Зотикъ, вече като игуменъ на Преображенския манастиръ, праща за учителъ въ Търново даскалъ Димитра отъ Самоводени, по после свещ. въ града ни, баща на свешен. Лефтеръ п. Димитровъ, презъ 1830 год. да учи деца въ

¹⁾ кн. Климентъ Търновски, стр. 300.

²⁾ Сборникъ по случай 100-годишнината отъ Велчовата завѣра, стр. 103, 115.